

Từ bài toán trên báo toán tuổi thơ 2 tới đề thi chọn đội tuyển KHTN năm 2013

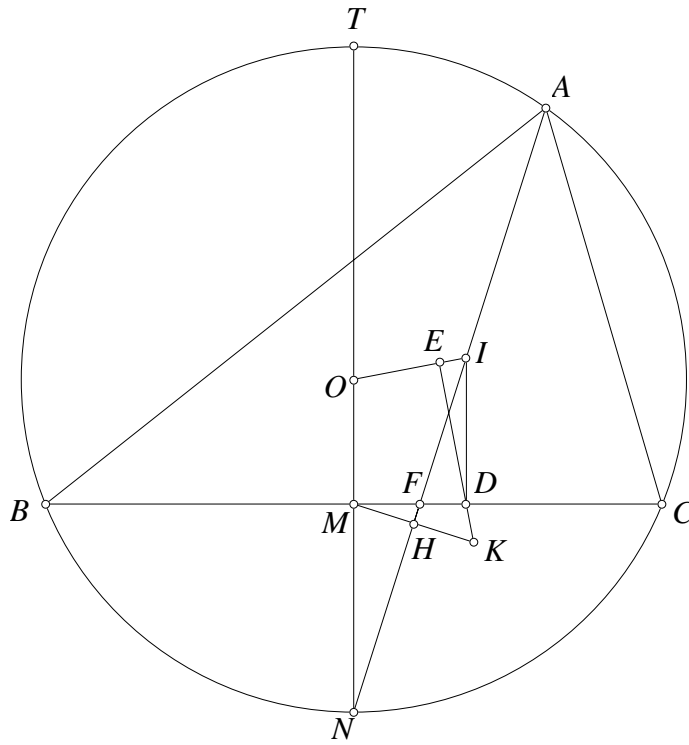
Trần Quang Hùng

Tóm tắt nội dung

Bài viết xoay quanh một bài toán trên báo TTT2 dẫn tới một mở rộng là bài toán thi chọn đội tuyển toán THPT chuyên KHTN vòng 2 năm 2013 với các phép chứng minh hình học thuần túy đồng thời áp dụng các bài toán đó trong vào bài toán khác nhau. Bài viết cũng đưa ra một mở rộng hơn nữa cho bài toán này. Nội dung chính của bài viết này tham khảo [4].

Trên báo toán tuổi thơ 2 số 123+124 năm 2013 mục giải toán qua thư có bài toán như sau của thầy **Nguyễn Minh Hà**

Bài toán 1. Cho tam giác ABC , với tâm ngoại tiếp O và tâm nội tiếp I . D là hình chiếu của I lên BC . M là trung điểm của BC . K là điểm đối xứng của M qua AI . Khi đó KD vuông góc với OI .

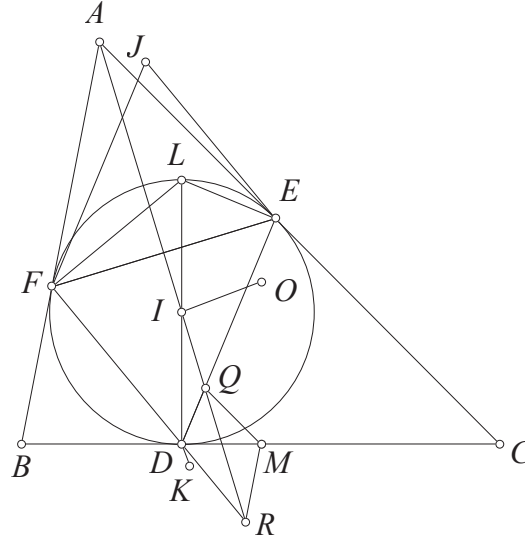
Hình 1.

Lời giải bài toán trên đã có trên TTT2 số 127 năm 2013. Tôi xin trích dẫn lại lời giải trên báo

Lời giải thứ nhất. Gọi AI giao (O) tại N khác A , AI giao BC tại F , MN giao (O) tại T khác N , MK giao AN tại H , DK giao OI tại E . Chú ý rằng $MK = 2MH$, các tam giác NMH , NFM đồng dạng và $NM \parallel ID$, ta có $\frac{2MN}{MK} = \frac{MN}{MH} = \frac{FN}{FM} = \frac{IN}{DM}$. Do đó $\frac{MK}{MD} = \frac{2NM}{NI}$ (1). Chú ý rằng $NT = 2NO$, $\widehat{NBT} = \widehat{NMB} = 90^\circ$, $NB = NI$, ta có $2NM.NO = NM.NT = NB^2 = NI^2$. Do đó $\frac{2NM}{NI} = \frac{NI}{NO}$ (2).

Từ (1) và (2) suy ra $\frac{MK}{MD} = \frac{NI}{NO}$.

Từ đó, chú ý rằng $\widehat{KMD} = \widehat{INO}$, suy ra các tam giác MKD, NIO đồng dạng do đó $\widehat{MDE} + \widehat{MOE} = 180^\circ - \widehat{MDK} + \widehat{NOI} = 180^\circ$. Kết hợp với $\widehat{DMO} = 90^\circ$, ta có $\widehat{DEO} = 360^\circ - 180^\circ - 90^\circ = 90^\circ$. Vậy $DK \perp OI$, ta có điều phải chứng minh. $\square$

Hình 2.

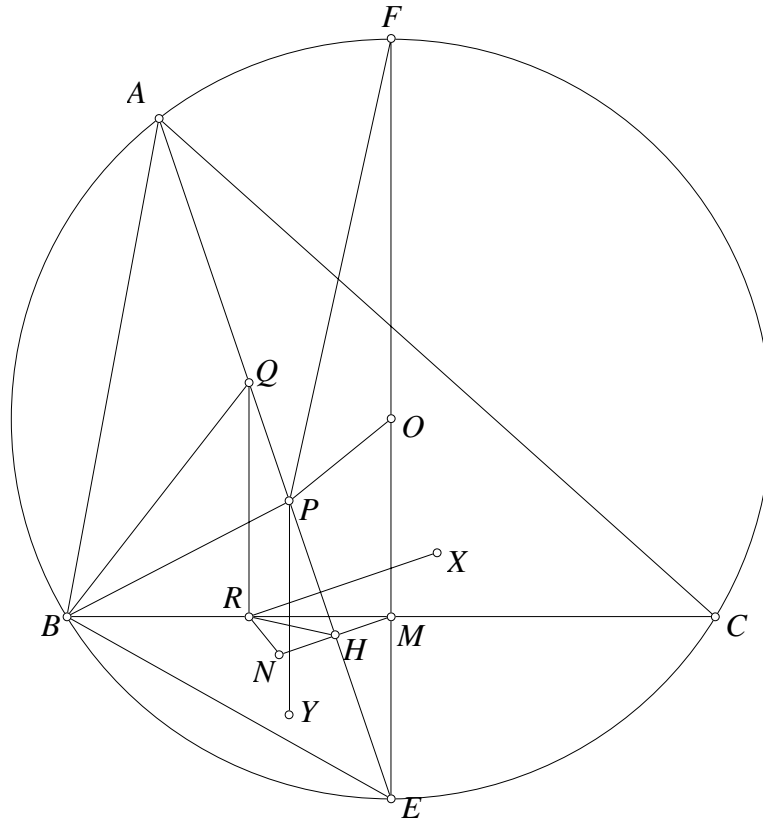
Cách giải sau dựa trên cách làm của bạn **Nguyễn Đức Bảo** lớp 11 toán, THPT chuyên Phan Bội Châu, Nghệ An trong [7] được tác giả viết lại.

Lời giải thứ hai. Gọi (O) tiếp xúc CA, AB tại E, F . AI cắt DE, DF lần lượt tại Q, R . Theo bổ đề quen thuộc thì MQ, MR là các đường trung bình của tam giác ABC nên dễ chỉ ra $MQ = MR$ và $\angle QMR = 360^\circ - 2\angle QDR$ nên M là tâm ngoại tiếp tam giác DQR . Do K đối xứng M qua QR nên DK đi qua tâm đường tròn Euler của tam giác DQR . Gọi DL là đường kính của (I) và J đối xứng D qua trung điểm EF . Dễ thấy đường nối L và tâm Euler của tam giác LEF là đường thẳng Euler của tam giác JEF nên song song với OI vì theo kết quả quen thuộc OI là đường thẳng Euler của tam giác DEF . Từ đó chú ý tam giác DQR và tam giác LEF có cạnh tương ứng vuông góc nên đường thẳng nối D và tâm Euler tam giác DQR vuông góc với đường thẳng nối L và tâm Euler tam giác LEF . Do đó $DK \perp OI$. $\square$

Nhận xét. Bài toán là một dạng bài chứng minh quan hệ vuông góc trên cấu hình tâm nội tiếp. Lời giải thứ nhất thuần túy hình học dựa trên các kỹ thuật về biến đổi tỷ số đoạn thẳng và tam giác đồng dạng. Lời giải thứ hai sử dụng nhiều kiến thức dưới dạng những bổ đề nhỏ, tuy vậy có ưu điểm là khá mạch lạc và dễ hiểu. Lời giải thứ nhất gợi cho ta ý tưởng tổng quát hơn bài toán là thay tâm nội tiếp I bởi hai điểm đẳng giác bất kỳ đẳng giác trên phân giác góc A . Dựa trên ý tưởng này bài toán được mở rộng hơn, bài toán này đã được tác giả sử dụng trong đề thi chọn đội tuyển toán THPT chuyên KHTN vòng 2 năm 2013.

Bài toán 2. Cho tam giác ABC nội tiếp trong đường tròn (O) với phân giác AD . P, Q là hai điểm đẳng giác trên AD . R là hình chiếu của Q lên đoạn BC . Gọi d là đường thẳng đi qua R và vuông góc với OP . Chứng minh rằng đường thẳng d luôn đi qua một điểm cố định khi P di chuyển.

Hình 4.

Lời giải thứ hai. Tương tự trên phần đầu, gọi AD cắt (O) tại E khác A . EF là đường kính của (O) . M là trung điểm của BC . N đối xứng M qua AD . H là trung điểm của MN thì H thuộc AD . Ta sẽ chứng minh rằng đường thẳng qua R vuông góc OP luôn đi qua N cố định. Thật vậy,

Ta dễ có $\angle RMN = \angle OEP$ (1).

Mặt khác theo định lý Thales và chú ý $\triangle HDM \sim \triangle MDE$ ta có biến đổi tỷ số $\frac{QE}{RM} = \frac{DE}{DM} = \frac{ME}{HM}$ (2)

Ta lại có biến đổi góc $\angle PBE = \angle PBC + \angle CBE = \angle QBA + \angle QAB = \angle BQE$. Từ đó có $\triangle EBP \sim \triangle EQB$ suy ra $\frac{BE}{PE} = \frac{BE}{QE}$ (3)

Sử dụng (2),(3) ta có biến đổi sau $\frac{HM}{PE} = \frac{MH}{ME} \cdot \frac{ME}{BE} \cdot \frac{BE}{PE} = \frac{QE}{RM} \cdot \frac{BE}{EF} \cdot \frac{BE}{QE} = \frac{RM}{EF}$ (4).

Từ (1),(4) suy ra $\triangle MHR \sim \triangle EPF$ từ đó suy ra $\angle MRH = \angle EFP$ suy ra $PF \perp RH$. Từ đó kẻ $RX \parallel MN, PY \parallel EF$ ta có các chùm điều hòa sau

$P(EF, OY) = -1 = R(MN, HX) = R(XH, NM)$

Vậy ta chú ý $PE \perp RX, PF \perp RH, PY \perp RM$ vậy theo tính chất chùm trực giao suy ra $RN \perp PO$. Ta có điều phải chứng minh. $\square$

Nhận xét. Lời giải dùng tính chất chùm điều hòa vẫn sử dụng qua kỹ thuật đồng dạng để chứng minh hai tia vuông góc tuy vậy việc biến đổi tỷ số để suy ra tam giác đồng dạng có phần đơn giản hơn so với lời giải thuần túy hình học. Lời giải dùng tính chất chùm điều hòa thực chất sẽ gợi mở cho chúng ta rất nhiều ý tưởng khác nhau để khai thác và phát triển bài toán. Lời giải sau đây tiếp cận bài toán theo một hướng tự nhiên hơn, khi cho P trùng với một số điểm đặc biệt, ta sẽ thu được vị trí điểm cố định. Lời giải do bạn **Trịnh Huy Vũ** sinh viên ĐHKHTN-ĐHQGHN đề xuất khi còn học lớp 10A1 Toán THPT chuyên KHTN.

Lời giải thứ ba. Dựng đường cao AH của tam giác ABC . Qua H dựng đường thẳng vuông góc với OD cắt đường thẳng qua D vuông góc OA tại X cố định. Ta sẽ chứng minh rằng d đi qua X . Thật vậy, gọi OD cắt AH tại M . OP cắt AH tại L . AD cắt (O) tại F khác A .

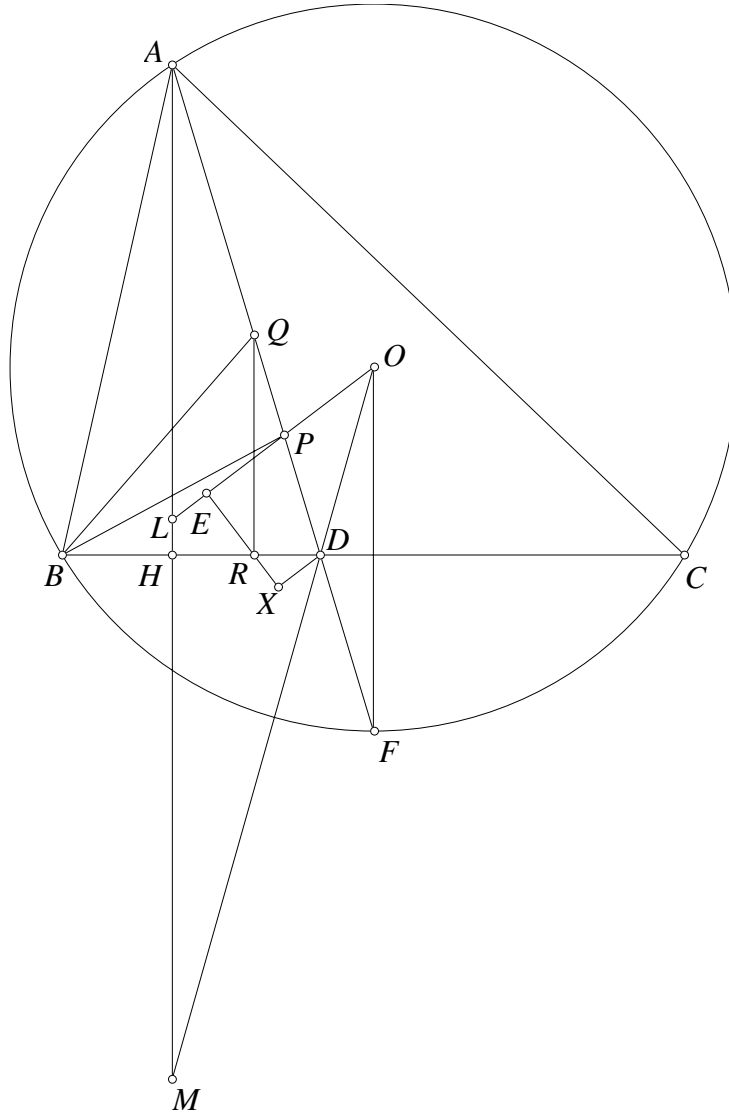
Áp dụng định lý Menelaus cho tam giác ADM với O, L, P thẳng hàng ta có $\frac{LA}{LM} \cdot \frac{PD}{PA} \cdot \frac{OM}{OD} = 1$ suy ra $\frac{LM}{LA} = \frac{PD}{PA} \cdot \frac{OM}{OD}$.

Sử dụng tính chất tỷ số diện tích tam giác có các góc ở đỉnh bằng nhau ta có $\frac{QA}{PA} = \frac{S_{QAB}}{S_{PBD}} = \frac{BA \cdot BQ}{BP \cdot BD}$ và $\frac{PA}{QD} = \frac{S_{PAB}}{S_{QBD}} = \frac{BQ \cdot BP}{BQ \cdot BD}$.

Từ hai tỷ lệ trên chú ý $OF \parallel AM$ suy ra $\frac{QA}{QD} = \frac{BA^2}{BD^2} \cdot \frac{PD}{PA} = \frac{FA}{FD} \cdot \frac{PD}{PA} = \frac{OM}{OD} \cdot \frac{PD}{PA} = \frac{LM}{LA}$.

Do đó $\frac{RH}{RD} = \frac{QA}{QD} = \frac{LM}{LA}$ (Do $QR \parallel AM$).

Để thấy $\triangle XDH \sim \triangle OAM$ (g.g) suy ra $\triangle XDR \sim \triangle OAL$ (c.g.c) suy ra $\angle XRD = \angle OLA$.

Hình 5.

Từ đó nếu đặt XR giao OP tại E thì tứ giác $LERH$ nội tiếp suy ra $\angle LER = 90^\circ$ hay đường thẳng qua R vuông góc OP đi qua X . Ta có điều phải chứng minh. $\square$

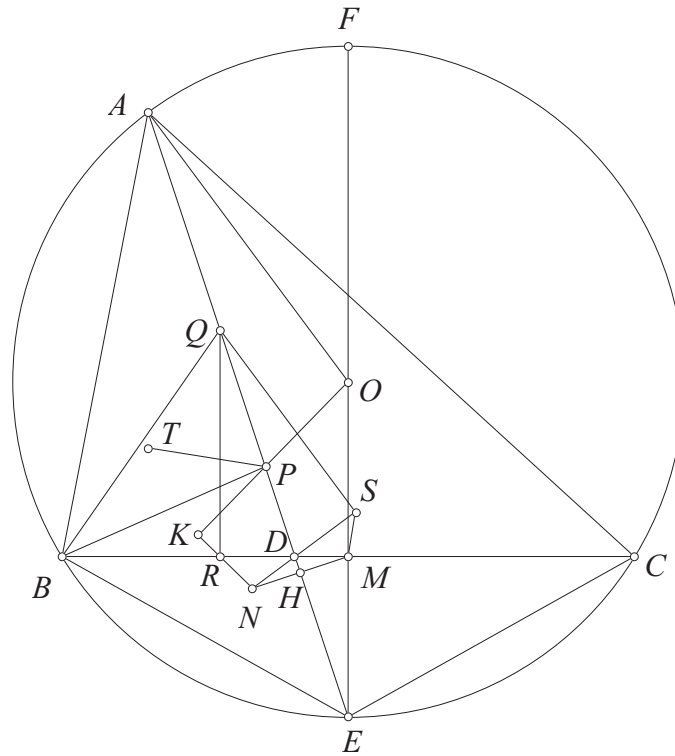
Nhận xét. Cho P trùng A thì Q trùng D . Từ đó ta thu được một vị trí đặc biệt, điểm X dễ dàng đoán nhận. Lời giải theo cách này cho ta một cách nghĩ khá tự nhiên. Chúng ta đi đến hai ứng dụng trực tiếp của bài toán này

Bài toán 3. Cho tam giác ABC nội tiếp trong đường tròn (O) với phân giác AD . P, Q là hai điểm đẳng giác trên AD . Gọi K, L lần lượt là hình chiếu của P, Q lên BC . Đường thẳng qua K vuông góc OQ cắt đường thẳng qua L vuông góc OP tại R . Chứng minh rằng đường thẳng qua R vuông góc AD chia đôi BC .

Bài toán 4. Cho tam giác ABC có tâm ngoại tiếp O và P, Q là hai điểm đẳng giác trên phân giác góc $\angle BAC$. R, S lần lượt là hình chiếu của Q, P lên BC . Chứng minh rằng các đường thẳng qua R, S lần lượt vuông góc với OP, OQ cắt nhau trên đường đối trung qua A của tam giác.

Sử dụng đối xứng trục, ta thu được bài toán sau, bài toán này tham khảo [5]

Bài toán 5. Cho tam giác ABC cố định với tâm ngoại tiếp O và phân giác AD . P, Q là hai điểm đẳng giác trong tam giác ABC và nằm trên AD . Lấy điểm S sao cho $QS \parallel AO$ và $DS \perp AO$. Gọi M là trung điểm BC . Chứng minh rằng đường thẳng qua P vuông góc với SM luôn đi qua điểm cố định khi P, Q thay đổi.

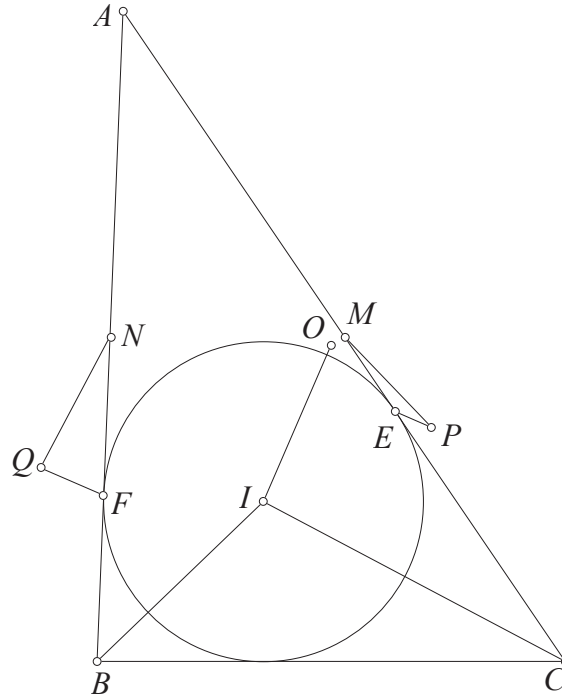

Hình 6.

Lời giải. Gọi R là hình chiếu của Q lên BC . Do $DS \perp AO$ nên DS và BC đối xứng nhau qua AD , từ đó dễ thấy R và S đối xứng nhau qua AD . Gọi N, T đối xứng M, O qua AD . Ta sẽ chứng minh $PT \perp MS$, điều đó có nghĩa là đường thẳng qua P vuông góc với SM đi qua T cố định. Xét qua phép đối xứng trục AD thì ta cần chứng minh $RN \perp OP$. Đây chính là bài toán số 2. $\square$

Nhận xét. Việc dùng phép đối xứng trục AD chuyển bài toán về chứng minh $RN \perp OP$ là một việc làm quan trọng trong bài toán này.

Bài toán 6. Cho tam giác ABC có đường tròn nội tiếp (I) tiếp xúc CA, AB tại E, F . M, N là trung điểm của CA, AB . P, Q lần lượt đối xứng M, N qua IB, IC . Chứng minh rằng $PE \parallel QF$.

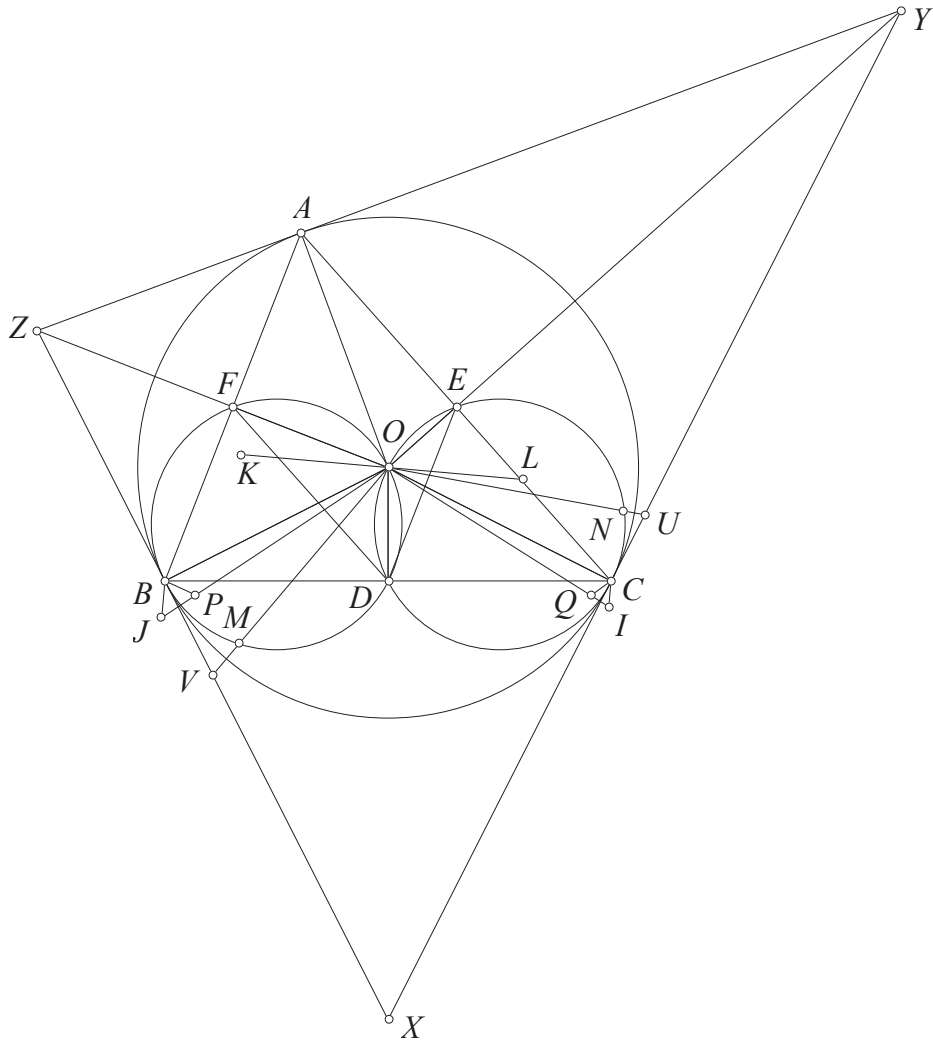

Hình 7.

Lời giải. Gọi O là tâm ngoại tiếp tam giác theo bài toán 1 thì $PE \perp OI \perp QF$ do đó $PE \parallel QF$. $\square$

Nhận xét. Bài toán này có thể coi là hệ quả trực tiếp của bài toán 1 nhưng việc phát biểu dưới dạng hai đường thẳng song song buộc người giải phải dựng lại tâm ngoại tiếp O là một yếu tố có vẻ không mấy liên quan tới bài toán, đó là cái độc đáo của cách phát biểu này. Nếu sử dụng phép nghịch đảo trên bài toán này, chúng ta sẽ thu được bài toán thú vị dưới đây

Bài toán 7. Cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn (O) . D, E, F là trung điểm của BC, CA, AB . Đường đối trung qua O của tam giác ODF, ODE lần lượt cắt các đường tròn $(ODF), (ODE)$ tại M, N khác O . P, Q lần lượt là đối xứng của M, N qua OE, OF . Gọi K, L là tâm ngoại tiếp các tam giác OBP, OCQ . Chứng minh rằng K, O, L thẳng hàng.

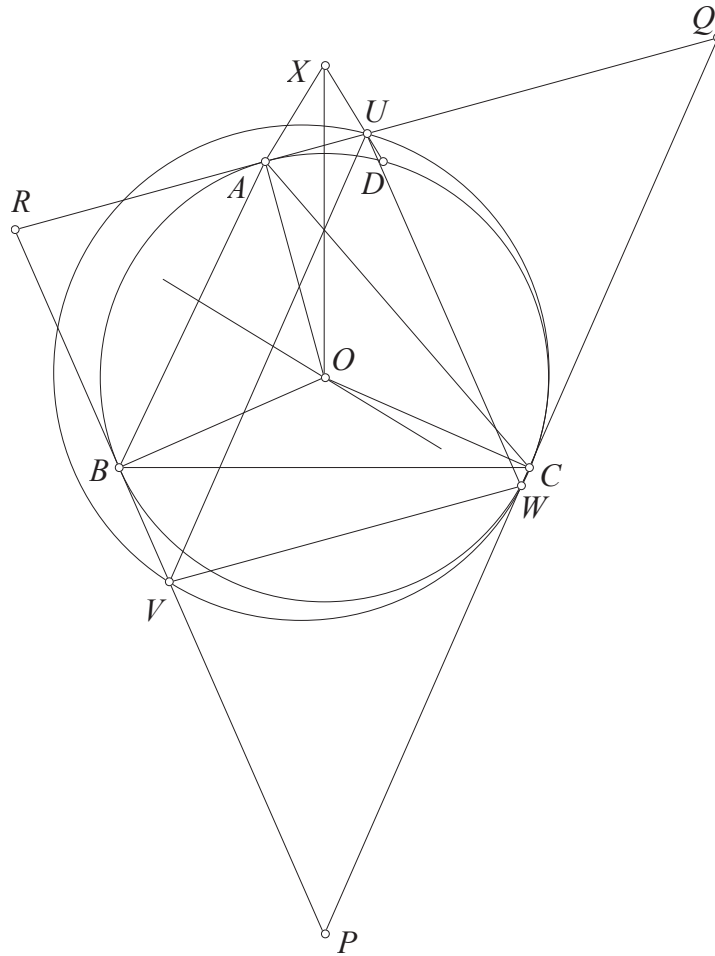
Hình 8.

Lời giải. Gọi tiếp tuyến tại A, B, C của (O) cắt nhau tạo thành tam giác X, Y, Z . Dễ thấy X, Y, Z là nghịch đảo của D, E, F qua đường tròn (O) nên qua phép nghịch đảo này thì M, N lần lượt biến thành V, U là trung điểm của XZ, XY . Gọi J, I lần lượt là ảnh của P, Q trong phép nghịch đảo qua (O) thì J, I lần lượt là đối xứng của V, U theo thứ tự qua OE, OF . Theo bài toán trên thì $BJ \parallel CI$ nên qua nghịch đảo thì các đường tròn (OBP) và (OCQ) tiếp xúc hay K, O, L thẳng hàng. $\square$

Chúng ta có thể tiếp tục với một ứng dụng khác của bài toán 1 khi kết hợp định lý Feuerbach

Bài toán 8. Cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn (O) . D, E, F lần lượt đối xứng với A, B, C qua trung trực BC, CA, AB . Trên trung trực BC, CA, AB lấy các điểm X, Y, Z sao cho AX, BY, CZ vuông góc với đường thẳng Euler của tam giác ABC . DX, EY, FZ lần lượt cắt các tiếp tuyến qua A, B, C của (O) tại U, V, W . Chứng minh rằng đường tròn ngoại tiếp tam giác UVW tiếp xúc (O) .

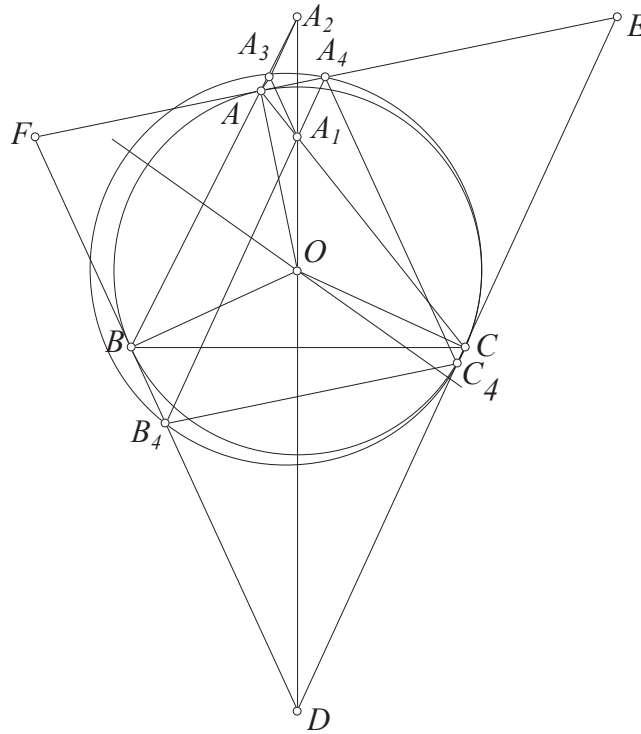

Hình 9.

Lời giải. Gọi các tiếp tuyến tại A, B, C của (O) cắt nhau lần lượt tại P, Q, R . Dễ thấy đường thẳng Euler của tam giác ABC chính là đường thẳng OI của tam giác PQR . Đường thẳng XA và XD đối xứng nhau qua trung trực BC . Theo bài toán 1 thì đối xứng của trung điểm QR qua trung trực BC nằm trên đường thẳng qua A vuông góc đường thẳng OI của tam giác PQR hay chính là nằm trên XA do đó đối xứng của XA qua trung trực BC đi qua trung điểm QR hay U chính là trung điểm QR . Tương tự V, W là trung điểm RP, PQ . Vậy theo định lý Feuerbach thì đường tròn ngoại tiếp tam giác UVW tiếp xúc (O) . $\square$

Ta có một cách diễn đạt khác cho bài toán 8 như sau [6]

Bài toán 9. Cho tam giác ABC nội tiếp đường tròn (O) . Trung trực BC cắt CA, AB tại A_1, A_2 . Trên trung trực A_1A_2 lấy A_3 sao cho AA_3 vuông góc với đường thẳng Euler của tam giác ABC . Lấy A_4 đối xứng A_3 qua A_1A_2 . Dựng tương tự các điểm B_4, C_4 . Chứng minh rằng đường tròn ngoại tiếp tam giác $A_4B_4C_4$ tiếp xúc (O) .

Hình 10.

Lời giải. Gọi các tiếp tuyến qua A, B, C của (O) cắt nhau tạo thành tam giác DEF thì đường thẳng Euler của tam giác ABC chính là đường thẳng OI của tam giác DEF . Theo bổ đề thì đường thẳng AA_3 đi qua đối xứng của trung điểm EF qua OD . Ta dễ chứng minh được trung điểm EF cũng nằm trên trung trực A_1A_2 . Do đó qua đối xứng trục OD thì trung điểm EF phải là đối xứng của giao điểm đường thẳng qua A vuông góc đường thẳng Euler và trung trực A_1A_2 với chú ý rằng trung trực A_1A_2 vuông góc OD nên bất biến qua đối xứng trục OD . Giao điểm đó chính là A_3 nên A_4 đối xứng A_3 qua OD chính là trung điểm EF . Chứng minh tương tự B_4, C_4 là trung điểm FD, DE . Từ đó theo định lý Feuerbach thì đường tròn ngoại tiếp tam giác $A_4B_4C_4$ tiếp xúc (O) . $\square$

Cuối cùng ta đưa ra một tổng quát cho bài toán 2 với hai điểm đẳng giác bất kỳ

Bài toán 10. Cho tam giác ABC nội tiếp trong đường tròn (O) . D là một điểm cố định trên cung BC không chứa A của (O) . P di chuyển trên AD . E thuộc (O) sao cho $DE \perp BC$. K là trung điểm DE . Q đẳng giác P trong tam giác ABC . R là hình chiếu của Q lên BC . Chứng minh rằng đường thẳng qua R vuông góc với PK luôn đi qua điểm cố định khi P thay đổi.

Trước hết ta sử dụng bổ đề sau

Bổ đề 10.1. Cho tam giác ABC nội tiếp (O) . P, Q đẳng giác trong tam giác ABC . AP cắt (O) tại M khác A . MQ cắt BC tại E . Thì $PE \parallel AQ$.

Lời giải. Gọi AQ cắt (O) tại F thì F cố định. H là hình chiếu của F lên BC . Đường thẳng qua H vuông góc với AD cắt đường thẳng qua R vuông góc với PK tại X . Ta sẽ chỉ ra X cố định bằng cách chứng minh XH có độ dài không đổi, thật vậy. Ta dễ thấy tam giác DPK và tam giác HXR đồng dạng nên $XH.DK = RH.PD$. Gọi DQ cắt BC tại G và AF cắt BC tại L . Theo bổ đề thì $PG \parallel AL$ do đó theo định lý Thales ta thấy $\frac{DP}{DA} = \frac{DG}{DQ} = \frac{FL}{FQ} = \frac{LH}{RH}$ hay $RH.PD = DA.LH$ không đổi. Từ đó $XH.DK$ cũng không đổi mà DK không đổi nên độ dài XH cố định do đó X là điểm cố định. $\square$

Nhận xét. Đây là một bài toán chứng minh điểm cố định đặc sắc. Điểm cố định X trong bài này không cần chỉ ra cách dựng một cách tường minh mà ta chỉ cần chỉ ra X cố định một cách gián tiếp thông qua độ dài XH không đổi. Khi P, Q nằm trên phân giác góc $\angle BAC$ ta thu được bài toán 2. Trong cách giải trên thực chất ta chỉ cần DK có độ dài không đổi nên bạn **Nguyễn Hải Nam** lớp 11 toán THPT chuyên KHTN đã đề xuất ý tưởng ta chỉ cần K là điểm cố định trên đoạn DE là được. Trong chứng minh có sử dụng bổ đề 10.1 có thể coi là một bổ đề kinh điển của các bài toán về điểm đẳng giác, cách chứng minh bổ đề do bạn **Phan Anh Quân** sinh viên ĐHKHTN-ĐHQGHN đề xuất khi còn học lớp 11A1 Toán THPT chuyên KHTN. Bạn **Trịnh Huy Vũ** bổ sung nhận xét ta có thể chứng minh $XL \perp AK$, thật vậy. Từ $\triangle DPK \sim \triangle HXR$ kết hợp $\frac{HL}{HR} = \frac{DP}{DA}$ suy ra $\triangle DAK \sim \triangle HXL$ mà $DA \perp HX$ và $DK \perp HL$ nên suy ra $XL \perp AK$.

Lời kết. Bài viết hoàn chỉnh này đã được tác giả ấp ủ rất lâu từ ngày viết bài trong [4]. Các đề toán và lời giải thứ nhất trong bài viết trừ bài toán 1 đều là của tác giả đưa ra trong suốt một chặng đường 3 năm tiếp tục dạy đội tuyển chuyên KHTN từ năm 2013 tới nay. Sự phát triển liên tục từ bài toán 2 tới bài toán 10 là một chặng đường dài với nhiều thách thức nên những sản phẩm được hoàn thành mang một ý nghĩa riêng. Cuối cùng, tác giả xin chân thành cảm ơn bạn **Trịnh Huy Vũ** sinh viên ĐHKHTN-ĐHQGHN đã đóng góp các cách giải khác cho bài toán chọn đội tuyển từ ngày lớp 10 đồng thời góp ý cho tác giả về bài viết.

Tài liệu

- [1] Tạp chí TTT2 số 123+124 năm 2013.
- [2] Tạp chí TTT2 số 127 năm 2013.
- [3] Đề thi chọn đội tuyển toán lớp 11,12 trường THPT chuyên KHTN năm 2013.
- [4] Blog hình học sơ cấp: Một bài toán điểm cố định
<http://analgeomatrica.blogspot.com/2014/02/mot-bai-toan-iem-co-inh.html>
- [5] Báo toán học và tuổi trẻ số 470 và 471: Phép đối xứng trục trong thực hành giải toán
<http://analgeomatrica.blogspot.com/2016/09/phep-oi-xung-truc-trong-thuc-hanh-giai.html>
- [6] Mỗi tuần một bài toán: Tuần 4 tháng 12 năm 2016 từ blog hình học sơ cấp
<http://analgeomatrica.blogspot.com/2016/12/moi-tuan-mot-bai-toan-tuan-4-thang-12.html>
- [7] Mỗi tuần một bài toán: Tuần 4 tháng 12 năm 2016 từ <http://diendantoanhoc.net>

Trần Quang Hùng, trường THPT chuyên KHTN, ĐHKHTN, ĐHQGHN.

E-mail: analgeomatrica@gmail.com